Број 156 Нови Сад, у четвртак 15. јула 1920. ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ. Година LI.

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна за четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“.

Криза у влади.

Демократски листови су у последње време почели да шире вести о кризи која ће неминовно избити у влади. И г. министар Рафаиловић, који је говорио на недељном демократском збору у Новом Саду, отворено је изјавио да демократе — хоће кризу. Они наводе спорна питања, због којих не могу да се сложе с радикалима, а то су: питање извоза, питање покрајинских влада и питање аграрне реформе. Демократе су брзе и сву одговорност за кризу бацају на г. Стојана Протића односно радикале. Међутим ствар је јасна. Демократе не могу да мирују. Они се не осећају добро у оној влади где има *контроле* над њиховим радом. Они хоће да господаре по свом ћефу.

Сваки демократа мисли да је државу спасоносно све оно што њему на памет падне. Они без размишљања хоће да спроведу неке своје планове, и то не у корист државе и народа него једино да би за себе мало кортешовали. Уместо да заједно с осталим странкама раде на срећивању прилика у земљи, уместо да сложно и уз међусобну контролу спроведу најважније послове, они муку муче што нису неодговорни и једини господари ове земље, те због тога *изазивају кризу*.

Но ми смо уверени да ће се њихова једнострана политика брзо провидети. Неће помоћи демократама никакве смицалице да дођу до власти. Народ, огромна већина грађана нема поверења у демократама, код којих сваком приликом избијају страначки и лични интереси као клин кроз врећу. Неће им помоћи ни „криза“ коју тако жељно ишчекују.

Услед најновијег сплитског догађаја, којом је приликом убијен командант талијанског ратног брода, а погинуло неколико талијанских и наших људи, сва пажња чланова Владе окренута је на ову страну, те ће се избијање кризе одгодити.

Прослава Петрова-дне у Новом Саду.

Нови Сад, 13. јула.

На достојан и величанствен начин прослављен је рођендан нашег седог владара, Њег. Вел. Краља Петра I. у Новом Саду. Не толико са спољашном помпом, колико са топлим молитвама у срцу, са осећајем неизмерне захвалности и неизмерне среће прославили смо тај дан. У свима црквама је одслужено благодарење. Наша св. ђурђевска саборна црква била је дупком пуна света и на сваком лицу се изражавала радост и оданост према нашем омиљеном седом владару. После богослужења и свечаног благодарења, администратор архимандрит г. др. Влад. Димитријевић изговорио је песничким полетом говор о победоносном краљу, кога поздрављају са свих крајева наше велике отаџбине. На благодарењу је био присутан наш славом овенчани, јуначки Војвода, г. Петар *Бојовић* са начелником штаба г. пуковником Е. *Белићем* и нашим дичним целокупним официрским кором, а присуствовали су и представници свих цивилних надлештава, на челу са г. градоначелником др. Ст. *Адамовићем*. За време богослужења у цркви је појало складно наше чувено певачко друштво „Невен“.

После благодарења, Војвода г. Петар *Бојовић*, на чијим се грудима блистала велика и многобројна одличја добивена за велика јуначка дела, држао је преглед војске. Био је то величанствен призор. Два батаљона VII. пука Краља Петра I., санитетско одељење, митраљеско одељење, затим артиљерија, хаубици и пољски топови, продефиловали су у узорном реду пред Војводом. Дивно је било погледати ону кршну, стаситу и поносну нашу момчад, добро опремљену. Поред свих „модерних“ струја против „наоружавања“, ми можемо и морамо с поносом рећи: док нам је добре војске, живићемо и спаваћемо мирно!

Војничком парадом је командовао г. потпуковник М. *Томић*, командант VII. пука, коме су срдачно честитали на узорно изведеном дефиловању.

После тога су цивилне власти и официрски кор честитали Војводи рођендан нашег седог краља, а исто тако је и градоначелник примао честитке.

Пољска моли мир од Русије.

— Капитулација Пољске. — Ширење бољшевизма у Пољској. — Енглеска не може помоћи Пољској. — Пољске социјалисте за мир с Русијом. — Званично признање пораза. — Спремање похода на Индију. —

По добро информираној „Политици“ и „Јутарњем Листу“ доносимо следеће брзојаве о томе.

Берлин, 8. јула.

„Фосове Новине“ јављају, да је Пољска капитулирала и да је замолила мир од совјетске владе.

Париз, 8. јула.

На конференцији у Спа енглески министар председник изјавио је пољској делегацији, да Пољској не преостаје ништа друго, него да с руском владом ступи у мировне преговоре, ако хоће да спасе своју војску и отклони опасност од главног града. Лојд Џорџ је пољском министру спољних послова изјавио, да Енглеска не може дати ни људи, ни ратног материјала, а напослетку Пољска је и онако загазила у рат против воље Енглеске.

Варшава, 8. јула.

На последњој седници парламента социјалдемократи упутили су влади прешан предлог, да склопи мир са Русијом.

Праг, 8. јула.

Министарство Војно Чехословачке Републике добило је аутентичне извештаје о очајном стању пољске војске која се налази у потпуном расулу. Пољаци отступају на целој линији. Црвене трупе прешле су границу Галиције.

Варшава, 8. јула.

На северном фронту пољска прва армија потучена је. На јужном фронту Пољаци продужују повлачење са великим губитцима. Многа стратегијски важна места изгубљена су. Шеф државе у име Савета Народне Одбране упутио је јуче манифест народу и војсци због опасности пред којом се Пољска налази. У манифесту се наглашује, да се борба води само против бољшевика а не и против руског народа, о коме се сада први пут званично говори са симпатијама.

— Ово је прва депеша која нам директно из Варшаве *званично* потврђује све досадашње вести о пољском поразу, добијане са других страна.

Лондон, 10. јула.

Перзијске новине доносе, да је дошло до споразума између Кучук-кана и бољшевика. По томе уговору би бољшевици помогли Кучук-кану, да постане председник панперзијске републике, само се не сме мешати у унутарње ствари. Као услугу Кучук-кан би се заузео, да се допусти *слободан пролаз бољшевичким трупама у Месопотамију и Индију*. У енглеским круговима се сматра, да је циљ ове политике, да се врши притисак над Енглеском, јер ако би бољшевицима успело да проведу трупе кроз Перзију за Индију, онда би интереси Енглеза били јако угрожени. Перзија је већ пре неколико месеци ставила до знања Енглеској, да не одговара за своју северну границу.

Информативно путовање министара по Војводини.

У четвртак 8. о. м. кренули су се засебном лађом из Београда г. г. министри Д-р Велизар Јанковић и Д-р Х. Кризман да прегледају хидротехничке установе у Војводини. У њиховој пратњи били су народни посланици г. г. Мита Клицин, Д-р Миладин Свињарев, Живан Витолић, Станко Банић и Пера Милорадовић, виши чиновници Министарства Пољопривреде и београдски новинари.

Најпре су прегледали пумпу код Тителa. Ту су били свечано дочекани. Поздравили су их г. г. инж. Никола Савић и Ђорђе Жакић. Уређење пумпе било је изврсно. Г. Жакић приказао је рад пумпе и указао на неприлике, које чини аграрна реформа успешном раду водних задруга. После тога одвезли су се гости у Тител, где их је народ одушевљено дочекао. Г. Министру Јанковићу предат је венац од жита са лепим српским убрусом. На заједничком ручку наздравио је сремски начелник Вујић у име Шајкашке, колевке Светозара Милетића. На ову лепу здравицу одговорио је г. Министар Јанковић наздравивши Шајкашима. Његов је говор био од силног утиска.

После ручка отпутовали су гости у

Стари Бечеј, где су такође били врло лепо дочекани. Разгледавши уставу на каналу и њено функционисање ушли су у Ст. Бечеј, који је био окићен као и Тител. Пре вечере поздравили су г. Министра Јанковића Месни Одбор Радикалне Странке и Ратарско Удружење. На поздрав г. Дра Душана Јојкића одговорио је г. Министар Јанковић значајним говором, који је присутне освојио. На вечери наздравио је министрима г. Д-р П. Мартиновић. Г. Министар Јанковић одговорио је подужим говором који је обухватио сва питања, која су сада на дневном реду а у име г. Министра за Аграрну Реформу изјавио је, да се више неће дозволити да аграрна реформа упропашћује нашу пољску привреду. Овај говор Министра Јанковића учинио је силан утисак на све присутне.

Сутрадан прешли су г. г. министри са својом пратњом у Турски Бечеј, где су прегледали насипе за одбрану од поплаве. Ту се на лицу места констатовало да је аграрна реформа лоше извођена и да је доста земље остало необрађено. После ручка отпутовали су гости у Чеб, где су преноћили, а у суботу пре подне отпутовали су у Богојево (Гомбош), где су прегледали радове на утврђивању обале.

Уверени смо, да ће ово путовање г. г. министара допринети, да се наше хидротехничке установе боље пазе и да се преходе и у друге крајеве наше отаџбине, јер су од силне користи за пољопривреду. =

НОВИ САД, 14. јула 1920.

— **Злоба дана — незлобива.** Социјалистичка „Слобода“ у шаљивој рубрици својој „Злоба дана“ хоће да је озбиљна. Напада „Заставу“ и њен чланак: Комунисте. Као „Заставин“ писац не зна, шта је комунизам. Разуме се, тако „крупне ствари“ могу знати само „Слободини“ „редактори“, који су „учевни и са социјалошким знањем“. Нека им је част! Него „Слобода“ ставља у један исти ред комунизам и социјализам. Добро је, да се зна, ма да не сме отворено да брани одлуке вуковарског конгреса комуниста. Зашто не устаде, макар у шаљивом тону, у одбрану Совјетске Русије и Савезне Совјетске Републике на Балкану и зашто не рече, мисле ли и социјалисте као и комунисте путем револуције, путем *крви* доћи дотле, да сви приходи рада, зар као у Русији, припадну радном народу? Зашто нас остави у тами, нас неучевне, него ўмаче на друго поље, на поље личног закерања? Замера писцу чланка „Заставиног“ као народном посланику, што не ради ништа, а вуче дневнице. Погодио је ту као из пушке, али не радикалне посланике, који раде колико раде, него је погодио баш онога „учевног и пуног, натученог са социјалошким знањем“ социјалистичког посланика *М. С.*, који је писцу „Злобе дана“ близу, врло близу. Ево видите, тај господин социјалиста налази се у Парламенту *свако лане*, а кад се случајно нађе у Београду, и онда бива да га нема у Парламенту. Па молим вас, питајте га, „редактори“ „Слободе“, да ли је подигао дневнице зато, што седи у Новом Саду или шета по Београду? У том друштву има их, који нису ни завирили у седнице, али су ради дневница први на — каси. Желимо „Злоби дана“ — пријатно! *Незлобиво срце*, што ближе изборима, спушта „Слободу“ све ниже.

Политичке вести.

Криза у Мађарској.

Из Мађарске се сели велики број становништва, јер тамо владају очајне прилике. Законски поредак је несигуран. Сви који пређу границу са гнушањем говоре о приликама и страхотама у Мађарској. У Мађарској је завладала тешка криза услед оставке владе, и нема изгледа да се криза реши, јер су се странке разишле и међу њима постоји непремостив јаз.

Пораз Пољске.

Пољска војска је потучена на целом фронту и налази се у општем повлачењу. Руси припремају нове нападаје лево од Беревине. Пољске новине, осим органа председника Падеревског „Републике“, хвале организацију и снагу руске војске. У Пољској се скупљају добровољци, али нема изгледа да ће Пољаци моћи одолети. Руси су ушли дубоко у Галицију. Према неким вестима пољска је војска већ положила оружје и затражила мир.

У Пољској је велико огорчење против Јевреја, јер држе да они пактирају(!) са непријатељем. Јевреји се боје због тога од великих погрома.

Преговори са Русијом.

Копенхашки лист „Социалдемократен“, који је увек добро обавештен о енглеској политици, јавља да се Красин неће враћати у Енглеску да преговара, него да ће Совјетска Влада послати у Лондон министра спољних послова Чичерина да продужи преговоре. Из овога се може закључити да ће Енглеска ускоро признати Совјетску Русију, и склопити с њоме политичка утаначења. Најважнија питања о којима ће се расправљати јесу перзијско и пољско питање.

Дописи.

Мол, 10. јула. (*Демократске неистине*). У 333. броју новосадског „Јединства“ прочитао сам неки телефонски извештај из Мола о оснивању демократске странке у Молу. Прочитао сам и слатко се насмејао, јер сви, па и „оснивачи“ добро знају, да таковој странци, странци извозничара и банкара, странци, која је свачија пре, само српска није, *у нашем Молу земљишта нема*. Још више сам се насмејао, када сам прочитао име главног оснивача и изабраног председника Марка *Славковића*. Е, Марко, Марко, баш си прави Марко; кад не можеш да огребеш, а ти тражиш пута и начина, да своју мачију природу прославиш. Па да би и демократе знале, какову снагу у теби добијају, дозволи нам, да им кажемо, каково мишљење о теби има скоро цело Моле, без разлике странака, пола и узраста, наиме да си пакостан и покварен човек, да ти нога нози добро не мисли, да до подне мрзиш на себе, а по подне на цео свет, да скоро *нигде ни потуре прилога дао ниси, да у ни једној прослави и манифестацији учествовао ниси*, да си се приликом смрти Фрање Јосифа у једном допису црквено-општ. потписао *„ожалошћени М. Славковић, шк. управитељ“* и т. д. Е, па ако демократе *такове* особине за своје чланове траже, е, онда си, Марко, достојан и потпуно сазрео, да демократа будеш. Даље се вели, да је на договору било *преко 100 угледних домаћина*?! Е, па кад си већ хтео, Марко, слагати, а што баш тако љуто опали?! Па што нам, болан „ожалошћени“ Марко, не наведеш од те 100 „угледних домаћина“ име бар којега, да га знамо и упамтимо; или си, Марко, можда бројао и неке, који су из пустог љубопитства дошли, да нам после онако лепо причати могу, шта све Марко и она дечурлија подвалише, обећавајући неке паре, земље и велика права, али разуме се — језиком?! Признајемо, да је било и неколико честитих млађих људи, који су силно заведени и преварени и који ће, када боље упознају околину своју, без трага побећи.

Но запамти, „ожалошћени“ Марко и сви 100 „угледних домаћина“, да је *радикална* странка у Молу толико јака, да је ни бољи момци, а не ти и она дечурлија пољуљати можете, и да не само ми радикали, него и сви остали свесни Срби у Молу и целој околини чекамо час, када ћемо моћи поклонити своје поверење једном од најзаслужнијих делегата париске конференције за нашу Војводину, посетиоце Бачку, великом учењаку, а нашем дичном сину и посланичком кандидату *др. Јови Радонићу*.

Вести.

— **Учитељско Певачко Друштво из Љубљане у — Новом Саду.** Опште је познато, да су наша браћа *Словенци* врло музикални и да имају *врло лепе и љупке народне песме*. Највећи пропагатори те песме су њихови родољубиви учитељи и учитељице. Од како се почело на томе радити, да се међусобно упознамо и зближимо, словеначко је учитељство прво прихватило ту замисао, и свесрдно је пропагира, па сада хоће и песмом ту идеју да шири. У *Љубљани* постоји једно чувено учитељско певачко друштво, које броји 32 члана и то 14 женских и 18 мушких чланова. Стоји на висини најсавршенијих певачких друштава и на врло великом је гласу. Доћи ће и у нашу средину, па смо сигурни, даће га новосадско грађанство свесрдно примити и многобројно посетити им концерат, који ће бити у хотелу „Слободи“ у идући понедељак у ½ 9 сати у вече. У програму су најлепше словеначке народне мелодије. Осим тога ће певати соло учитељица гђца Јелица *Садарјева*, солисткиња, а на гласовиру ће је пратити учитељица Албина *Светкова*.

Збор Срба учитеља и учитељица новосадских примио је на себе ту дужност, да за тај концерат учини све припреме, па да што сјајније испадне, а уверени смо, да ће га наше мирољубиво грађанство у том потхвату свесрдно потпомоћи, пошто је *чист приход намењен за учитељску сирочад*.

У недељу ће Љубљанци исти таки концерат приредити у Београду, где се чине велике припреме. **Ђ. П.**

— **Срп. Нар. Позориште.** У недељу 18. ов. м. приређује се забавно концертно вече у корист г. Кустудића, кога Уметничко Одељење Министарства Просвете упућује у Париз ради студирања позоришне и музичке уметности. У разноврсном програму налазе се две чувене тонске пиесе које ће г. Кустудић уз клавирску пратњу извести на виолини. На крају је духовита француска комедија „Једва стече зета“.

— **Венчани.** Госп. Др. Душан *Медаковић*, овдашњи судац, венчао се са гђцом Даром, ћерком нашег уваженог пријатеља, једномишљеника и сарадника поп Јоце *Јовановића*, епарх. ревидента и књижевника. Срдачно честитамо младом брачном пару.

— **Избор градских представника у Пакрацу.** Из *Пакраца* нам јављају, да је код избора за варошко представништво *добила листа парламентарне заједнице и радикала већину*. „Демократија“ се љути ради овог изненађења.

— **Изазивач.** Иако радо не говоримо о овој ствари, већ је свима дозлогрдило и, на захтев публике, вршећи дужност јавног гласила, морамо је изнети. У нашем граду има доста „изазивача“, али обично пролазимо поред њих не гледајући их. Међутим, поред Владичанског Двора, дакле у близини Војводиног стана, тамо где се сваком приликом одигравају наше јавне, државне и народне

свечаности, постоји једна *гвожђарска радња*, која очигледно „изазива“. Прозори те куће су приликом свечаности увек изазивачки затворени, ролетне спуштене, на кући нема заставе. Иако је то радња, старе фирме су скинуте, и са места где су биле фирме сада зјапе јаме или висе неки дроњци: види се да газда *нерадо меће нову фирму*, или ваљда уопште и не мисли да је постави.

Ми само *бележимо ово* и немамо ништа против тога држања г. *Дицгена*, јер реч има овде у првом реду *полиција* и наша „бодра“ Трговачка Комора! Хоћемо само да упозоримо наше грађанство на његову пасивност. *Он* и његова кућа не учествују у нашим свечаностима. То треба наше грађанство да зна и према томе да се држи.

Ми позивамо наше грађанство да буде свесно. Престанимо једном са помагањем несрпских и несловенских трговаца. Ми имамо довољно наших старијих и млађих трговаца. Пазаримо код њих, а не потпомажимо непријатеље наше државе! Купујмо код српских и словенских трговаца! То нека буде наша освета — за сада.

— **Венчање**. Г. поручник Јаша *Ђорђевић*, јавља својим друговима и пријатељима да ће се венчати са госпођицом Смиљком Котуровом 15-ог о. м. у 10 и по часова у Успенској цркви.

— **Вршидба јечма**. Окружни начелници из старих крајева Србије обавестили су Министра пољопривреде и вода, да је вршај јечма у Србији отпочео и да је јечам врло доброг квалитета, само му је слама трула услед непрестаних киша, које су биле.

— **Љубљански студенти страјкују**. Студенти технике на љубљанском универзитету објавили су страјк, јер неће да пристану да време школовања буде дуже него на страним универзитетима.

— **Пољопривредне справе**. Министарство Исхране и Обнове земље примило је два вагона ручних пољопривредних справа из Америке, као мотика, ашова, српова, коса, итд. Ове справе добиће они окрузи који су највише страдали.

— **На знање**. Саопштава се заинтересованима, да је Привредно-Финансијски комитет Министара на седници својој од 15. **јуна** о. г. решио да се смањи извозна царина на *рано свеже воће* на (2) два динара по квинталу.

Главном Уредништву „Заставе“ у Новом Саду.

Молим сл. Уредништво, да у „Заставу“ изволи уврстити следеће.

У 330. бр. „Јединства“, органа Демократске Странке, од 2. јулија о. г., изашло је једно јавно писмо упућено на адресу г. Министра за Социалну Политику, у ком се писму износе многе неистините ствари.

На тај чланак имам да приметим: није истина да сам се ја 24. јунија о. г. приказао Управи Орфелината као сопственик упитног имања; није истина да је г. Божа Урошевић, гл. секретар мисије, тражио од мене да се легитимирам; није истина да сам ја претио, да ћу Управу и Сиротиште иселити и изјурити.

Ствар је овако текла. Реченог дана ушао сам у парк упитног добра, који је парк иначе отворен целој новосадској и каменичкој публици, и пошао сам да погледам, да ли је виноград уређен. У парку г. Урошевић пришао је к мени и забранио ми је улаз у парк. Ја сам му на то изразио своје чуђење, зашто ми се забрањује улаз у парк, кад је тај парк целом свету приступачан. И с тим смо се растали.

На чланак „Београдског Дневника“ од 4. јулија о. г. бр. 95. „Пљачкаши на послу“ хоћу само толико да одговорим, да је непознати г. писац, пре него што је напао туђу част, узео себи труда и обишао целу Војводину, а посебно Суботицу, моје родно место, од самог народа би се уверио, ко је пљачкаш, ко је прослављени зеленаш, ко је стекао милијоне у служби и привржености свима мађарским режимима, а ко не. Пресуду у овој ствари остављам нашем народу који зна, ко је и зашто је био гоњен и затваран од мађарске владе. Све остало, што се у чланку наводи, пука је измишљотина и клевета, на које ми понос, мога досадашњег како приватног тако и јавног рада, забрањује да одговарам.

Захваљујући сл. Уредништву, што је изволело уврстити овај мој одговор, јесам

У *Сомбору*, 5. јулија 1920. год.

с поштовањем

Др. Владислав Манојловић.

Позив.*)

Позивају се сви абсолвенти средњих школа из Б. Б. Б. који мисле идуће школске године студирати у Прагу, да се *искључиво до 1. августа* о. г. пријаве за чланове Задруге Академичара из Војводине било писменим или усменим путем. У противном случају неће исти моћи рефлектирати на икакву припомоћ Задруге Академичара из Војводине.

Светозар Живојновић,
тајник Задруге А. из В., срп. прав. вел. гимназија, Нови Сад.

*) Моле се цењ. уредништва свију листова да горњи позив у своме листу одштампају.

Привреда.

— **Гајење црвене детелине, луцерне и беле детелине.** —

Најглавније су пићне биљке из реда детелина. Дају не само пићу богату беланчевинама, већ и обогаћују земљу азотом, потпомажу бактеријалну флору у земљи и остављају земљу у најбољем физичком стању за све усеве. Својим благотворним утицајем постале су детелине у плодореду неизбежне, оне су и потпомогле напредак некад јако назадног сточарства.

Овде на овом месту смо узели за задатак да проговоримо коју реч о гојењу црв. детелине, луцерне и беле детелине.

1. Црвена детелина.

Домовином је из већег дела Европе и Азије. Расте по ливадама дивља као дугогодишња биљка. Културом изгубила је на својој дугогодишњости, тако да се може искоришћавати највише две године. — Успева на свима земљама и све се земље обрадом и ђубрењем могу за њу припремити. При свем том најбоље јој роде иловаче и земље наносне.

Сеје се у друштву са стрнинама најбоље ражи, некад и с овсем што за хладније климате није за препоруку. Сама по себи је нетрпљива и може доћи после 6 година. — Мраз детелини никад не шкоди те с тога сетва треба да је рана — месеца марта. — Семена иде на хектар 15 кгр. Дубина сејања 1—2 цм. *Никад не сејте непоштано семе у погледу клијавости и чистоте.*

Идућег лета се детелиште подрља најбоље ливадском дрљачом. С пролећа се досевају проређена места луцерном, инкарнатом и т. д.

Прве године даје детелина сечу најсигурније у ражи. Погрешно је остављати дуже стрњиште да би детелина пре стигла за сечу. Обрнуто, стрњиште се мора оставити што најкраће.

Пићу је најбоље изупотребити или одмах или конзервовати је у јамама. Сеча не сме бити доцне с јесени, јер јој се мора дати времена да се до зиме опорави.

Трулење детелине наступа на посним земљама.

У првој години по сејању добијамо две сече, но друга у вишим положајима није сигурна. За сено је кад цвета. Полегне ли, не чекамо цвет. Сече ли се црв. детелина у пуном цвету принос је већи али од мање вредности и оштетимо отаву споријим порастом.

Откоси се преврћу и суше. Је ли време рђаво може се детелина укварити. Прва сеча спада до јуна, друга од августа до септембра.

Принос је у првој години 22—30.000 кгр. зелене пиће или 5500—7500 кгр. сена.

Семе даје у брд. крајевима друга, у топлим прва сеча. Само при топлом и сувом времену имамо наде на семе.

2. Луцерка.

Домовином је из Азије. Успева свуда где добро успева пшеница и јечам. Осетљива је од доцних мразева и измрзавају јој израштаји. Сама зими никад не страда од мраза. С пролећа раније креће од црв. детелине, даје ранију сечу и најтрајнију зелену пићу. На једном месту издржи 5—20 год. према томе колико дубоко може да се укорени.

Земља мора бити дубока с богатом здравицом. Најволије песковите иловаче и уопште земље пре лакше но теже, па и чист песак. Земља не сме бити подводна.

Сеје се по окопавинама или стрнинама. Сама по себи може на истом земљишту доћи по оном броју година колико је гајена.

Сеје се у другој половини априла најбоље с овсем $^1/_2$ семена. По сејању се повлачи. Семена иде на хектар 30 кгр. Најбоље је провентско семе. Кад израсте 25 цм., посече се. Прве године могу се добити још две сече. *Не подноси пуштање стоке на пашу.* Сваког пролећа се издрља.

Главну сечу даје пре и за време цветања. Лакше здрвенати од црвене детелине и лишће јој отпада. Сено заостаје по вредности сена црвене детелине и суши се као и оно. Даје у три сече 24—30.000 кгр. зелене пиће или 6—8000 кгр. сена.

За семе оставља се последње године при прекиду културе. Семена даје 300—500 кгр. хектолитрова тежина 76—80 кгр.

3. Бела детелина.

Бела детелина има пужајуће изданке који се тешко секу, с тога је погоднија за пашу но ли за сечу.

Земља за њу не мора бити тако дубока као за црв. детелину. Успева на сиромашним земљама па и на чистом песку. Најбоље јој годе влажније са нешто креча средње земље. Успева и на глинушама и тресетима, нису ли само прекомерно влажне.

Бела је детелина дугогодишња биљка. Сама по себи је сношљивија и издржљивија од црвене детелине. Траје 3—4 некад и више година, нарочито служи ли за пашу. Сама по себи може доћи после 3—4 год. задовољимо ли се нарочито скромнијим приносом.

Сеје се с овсем. Семена иде 10—15 кгр. Цвета доцније од црвене детелине. Служи као добра паша пчелама.

Даје правилно само једну сечу која износи 1500—2500 кгр. сена по хектару. По сечи служи за пашу која ретко може бити већа од 600 кгр. сена. Пића је одличног квалитета. Опасност надула при њој је мања но код црвене детелине.

Остави ли се да сазри, даје 4—600 кгр. семена.

Ј. Ј.

Курс валута.

12. јула 1920.

Врста:	курс у крунама			
	тражи се за		нуди се за	
Франак	5	10	5	28
Долар	60	—	65	—
Енглеска фунта	248	—	252	—
Талијанска лира	4	—	4	40
Немачка марка	1	80	1	98
Румунски леј	1	50	1	78
Грчка драхма	8	—	8	40
Бугарски лев	1	30	1	44
Швајцарски фрк.	11	20	11	50
Чешке К	1	55	1	68
Аустр. К	—	45	—	50
Мађарска К	—	48	—	55
Рубаљ (Романов)	1	25	1	30
Рубаљ (Керенски)	—	—	—	—
Наполеондор	270	—	275	—
20 К у злату	270	—	278	—
Дукат мали	220	—	230	—
Дукат велик	850	—	875	—
Сребрне К	4	—	4	50

Захвала.

Сви пријатељи и познаници, који су своје саучешће при смрти моје супруге, или лично или с тим да су учествовали на погребу изразили, нека приме овим моју најтоплију захвалу.

У *Новом Саду*, 7. јула 1920.

Др. Карол Вагнер
гр. главни физик.

784 1—1

Објава лицитације.

У име Живана Срећковог из Чуруга, а на штету и трошак фирме Доловац и Благојев из Чуруга, на јавној лицитацији, коју ћу одржати 18-ог јула 1920. год. у 3 сата после подне у Чуругу на лицу места у магацину Живана Срећковог, продајем 50 мц. окрњеног кукуруза, на највишу понуду за готов новац, на основу 347. и 352. §. трг. закона у присуству званичног лица.

Купац одмах плаћа куповнину мени на руке у готовом новцу и прима робу из магацина ју одмах носећи, и сноси све пристојбе купопродајне.

Др. Милан Н. Давидовац
адвокат, Ст. Бечеј.

783 1—3

Нуди се

4.500 квинтала ситног каменог угљена

за индустрије, босанске провениенције, франко вагон Какањ или Зеница, добава одмах. Рефлектанти нека управе понуде уз ознаку цене, коју желе платити, на администрацију овог листа под шифром „Циглана 4500“.

782 1-3

Трговина папира!

Пантић и Друг, — Београд
732 Поп-Лукина 22. 3—

нуди
веће количине папира за **штампу и новине, писање, цртање, паковање и папендекла.** Велика количина **кеса суперior и патент** свих величина од 1/8 кг. до 10 кг. Продаја папира од 250 табака на више.
Цене умерене. — Телеграми: Папир Београд.

Препоручујем гарнитуре, од прућа плетене астале, столице и клупе, готове пређе и канапа за рибаре и кобасичаре. Споменуту робу могу у количинама од најмање 5 кг. и поштом достављати.

ВАСА ПЕТРОВИЋ, — Н. Сад
661 *Слепа ул. 11. (у близини Гимназије).* 8—

Џакова сваке врсте, поњава, кудељна канапа сваке дебљине, канапе за везивање винограда и снопова, пређе, све рибарске артиклове, покровце, штофова за паковање, папирна канапа, канапа за везивање џакова, набављају се најјефтиније код

Аврама Шифа — Нови Сад
позајмљивач џакова и поњава.
Футошка ул. 26. — — Телефон 403.
451 14—30

КОЖЕ!

Стигли су

Обућари, опанчари, сарачи, папучарима стоји у корист, кад своју потребу у све врсте коже и ситнарија, за које смо цене попустили, код нас набављају. — Осведочите се, јер они мајстори, који су уједно и трговци — **стално код нас купују,** јер су видели од дана до дана свој напредак.

на групоне за најјаче!

РАЈЦЕР и КРИСХАБЕР
КОЖАРСКА РАДЊА, Нови Сад, ФУТОШКА УЛ. БР. 31.
597 8—10

Најфинији француски

Крем за ципеле.

Главно стовариште само на велико код агентурне комисије

Адолфа Шосбертера, — Нови Сад
675 **Футошка улица 50.** 5—16

Старијег помоћника

спремног за конфекциону радњу са знањем кога страног језика, потребујемо одмах. Понуде слати стовариштy готовог одела **Савића** и **Мајданца** у Београду. 659 4—6

Тражимо две собе и кујну.

Дајемо 2000 круна награде ономе, ко стан нађе. Пријавити admin. „Заставе“. 10-10

Један ваГон новинарске хартије

се продаје. Упитати у администрацији „Заставе“. 8—

Оглас.

Патријарашки економат у Срем. Карловцима потребује једног

парадног кочијаша.

За поближе услове пријавити се код реченог економата. 706 3—3

„ОЗИРИС“ друштво четворице, БЕОГРАД, Космајска 17. (Кућа Гуслар)

продаје само на велико и за готов новац:

ХЕМИКАЛИЈЕ, ДРОГЕ И ОСТАЛЕ ПОТРЕБЕ.

727 3—3

Српско Трговачко Друштво А. Д.

централа БЕОГРАД

ФИЛИЈАЛЕ:
СОЛУН, СКОПЉЕ, БИТОЉ, ГРУЖ.

ОБАВЉА СВЕ БАНКАРСКЕ, ТРГОВАЧКЕ, КОМИСИОНЕ И ТРАНСПОРТНЕ ПОСЛОВЕ. БАВИ СЕ УВОЗОМ И ИЗВОЗОМ РОБЕ. ЗАСТУПА ПРИЗНАТЕ СТРАНЕ ФИРМЕ И ФАБРИКЕ. ПРИМА РОБУ У СВОЈЕ АНТРПОТЕ И ВРШИ ЦАРИНСКЕ И ЕКСПЕДИЦИОНЕ ПОСЛОВЕ.

ФИЛИЈАЛЕ:
СОЛУН, СКОПЉЕ, БИТОЉ, КРУЖ.

Прима улошке на штедњу, плаћа најбољу камату и враћа улошке без отказа.

509 9—10

Уредник: Јаша Томић. Штампарија Натошевић, Нови Сад, Богданска улица број 3. Одговорни уредник: Јанко Перић.